

KONSTANTY ROMANIUK

Próba zastosowania preparatu Zanil-ICI do leczenia przewlekłej postaci paramfistomatozy u bydła

Instytut Chorób Zakaźnych i Inwazyjnych Wydziału Weterynarii WSR w Olsztynie
Kierownik Parazytologicznego Zespołu Badawczego: prof. dr S. TARCZYŃSKI

Powszechnie występująca wśród przeżuwa-
czy choroba motylicza rokuje obecnie możli-
wość jej ograniczenia w związku z dokonanym
postępem w zwalczaniu tej parazytozy, przede
wszystkim przez zastosowanie nowoczesnych
metod profilaktyki i skutecznej terapii.

Skupienie szczególnej uwagi na tak ważnej
dla gospodarki narodowej fasciolozie odwróciło
uwagę badaczy od nie mniej ważnych trematodoz,
a wśród nich do tej pory słabo opracowa-
wanej w kraju paramfistomatozy bydła (1, 8).

W krajach południowej Europy (np. Buł-
garii), gdzie już przed laty ograniczono znacz-
nie fasciolozę bydła, zauważono, że miejsce
choroby motyliczej zaczęła stopniowo zajmo-
wać paramfistomatoza. Podobne zjawisko
zaobserwowano również podczas prowadzonej
przez Katedrę szeroko zakrojonej akcji zwal-
czania choroby motyliczej na terenie Żuław
Gdańskich. W obecnych warunkach gospodar-
ki hodowlanej Żuław obserwuje się silne
inwazje *Paramphistomum* sp. o bezobjawo-
wym u bydła dorosłego przebiegu.

Mając na uwadze, że nie tylko młodociane
postacie wędrujące tych przywr, ale i ich
formy dojrzałe są chorobotwórcze dla żywi-
cieli ostatecznych, postanowiono zająć się
sprawą terapii tej trematodozy, przy użyciu
dostępnych obecnie anthelmintyków.

Stosowane do tej pory przy leczeniu ostrej i prze-
wlekłej paramfistomatozy: Fenotiazyna (w dawce
0,5 g/kg c.c. trzy razy dziennie przez 3—5 dni),
Heksachloretan (w dawce 0,3—0,4 g/kg c.c.), Yomesan
(w dawce 50 mg/kg c.c.), Nегuvon (w dawce
50 mg/kg c.c.), Chlorofos 10% (w dawce 1 ml/kg c.c.),
czterochlorek węgla (w dawce 2 ml w 8—10 ml ole-
ju parafinowego) i inne anthelmintyki okazały się
bardziej skutecznymi środkami w stosunku do mło-
docianych postaci *Paramphistomum* sp. (49,9—92,6%)
niż do postaci dorosłych (16,0—75,0%) (2, 3, 4, 5, 6,
7, 9). Podjęto przeto próbę zbadania skuteczności
angielskiego preparatu Zanil-ICI w leczeniu prze-
wlekłej paramfistomatozy bydła, biorąc pod uwagę
jego wysoką efektywność w leczeniu fasciolozy.

Badania przeprowadzono w latach 1969—1970 w
PGR Karczowiska na krowach mlecznych rasy ncb
w wieku 4—12 lat. Lek zadawano doświadczalnym
zwierzętom jednorazowo doustnie w ilości 30 ml na
100 kg c.c., nie przekraczając jednak dawki 100 ml
na sztukę. Diety przed i po podaniu leku nie stoso-
wano. Grupę kontrolną stanowiło 10 krów losowo
wybranych. Kontrolne sedimentacyjne badanie kału
wykonywano co 7 i 14 dni od momentu zadania leku.
Wyniki przedstawia tab. 1.

Wnioski

Jak wynika z powyższego zestawienia,
Zanil w dawce 30 ml/100 kg c.c. podany jed-
norazowo wykazuje owostatyczne działanie
na dojrzałe postacie przywr *Paramphistomum*

sp. Najsilniejsze zahamowanie składania przez
przywr jaj przypada na 7—8 dzień po zadaniu
leku, a powrót do normy obserwuje się po
2 miesiącach.

Tab. 1. Wyniki badań działania ZANILU na przebieg przewlekłej
paramfistomatozy bydła

Daty badań	Wiek zwierząt w latach	Liczba zwierząt zbadanych	Liczba zwierząt zarażonych	%% zwierząt dotkniętych inwazją <i>Paramphistomum</i> sp.
10.04.1969		58	42	72,4
13.04.1969		Leczono wszystkie zwierzęta preparatem ZANIL		
20.04.1969	4-7	58	13	22,5
30.04.1969		58	22	37,9
15.05.1969		58	21	36,2
2.06.1969		58	42	72,4
24.04.1970		126	66	52,3
30.04.1970		Leczono wszystkie zwierzęta preparatem ZANIL		
8.05.1970	4-12	126	17	13,4
31.05.1970		126	45	35,7
30.06.1970		126	66	52,3
Kontrola	4-12	10	10	100,0

Przytoczone wyniki badań wskazują na to,
że preparatu Zanil nie można co prawda
uznać za lek przeciw paramfistomatozie, jego
jednak działanie owostatyczne na *Paramphi-*
stomum sp. może mieć znaczenie w ogranicze-
niu inwazji tych przywr w środowiskach ho-
dowlanych, zwłaszcza w okresie masowego
zwalczania fasciolozy bydła.

Piśmiennictwo

1. Anczykowski F., Chowaniec W.: *Medycyna Wet.* 11, 531, 1955.
2. Jakubowski M. W.: *Wietierinaria*, 37 (4), 73, 1970.
3. Mierieminskij A. J.: *Wietierinaria*, 37 (1), 67, 1970.
4. Mierieminskij A. J.: *Wietierinaria*, Ministerstwo Siel-
skiego Chazajstwa USSR, wyd. Urożaj, Kijew, wyp. 6,
24, 1966.
5. Mierieminskij A. J.: *Wietierinaria*, Ministerstwo Siel-
skiego Chazajstwa USSR, wyd. Urożaj, Kijew, wyp. 11,
41, 1967.
6. Poddesnyj G. W.: *Wietierinaria*, 36 (6), 29, 1959.
7. Szumakowicz E. E.: *Gielmintozy zwyczajnych zwierząt*.
Izdanielstwo Kolos, 1959.
8. Zadura J.: *Acta Parasitol. Polon.* 21, 345, 1969.
9. Zarikow I. S.: *Infekcionnyje i parazitarnyje bolezni*
sielskocchazajstwiennych zwierząt i ptic. Izdanielstwo
Urożaj, 1964.

Adres autora: dr Konstanty Romaniuk, Olsztyn, Aleja
Wojska Polskiego 82 m. 12.

ROMANIUK K. — Попытка применения препарата
„Zanil-ICI” в терапии хронического парамфистомато-
за крупного рогатого скота.

Исследования провели в годах 1969—1970 у лак-
тирующих коров, в возрасте 4—12 лет, зараженных
в естественных условиях парамфистоматозом. Пре-
парат применяли перорально, без диты, в коли-
честве 30 мл/100 кг ж.в. Копрологические исследо-
вания методом седиментации производили на 7 и
14 день. Установили что препарат Zanil-ICI в выше
названной дозировке вызывает овостатическое дей-
ствие на зрелые формы *Paramphistomum* sp. Са-
мая сильная задержка складывания яиц проис-
ходит на 7—8 день после дачи препарата, а воз-
врат в норму в 2 месяца. Установленные резуль-

таты указывают что препарат Zanil-ICI не может быть признан лекарством против парамфистоматоза но его овостатическое действие на *Paramphistomum* sp. может иметь значение для ограничения инвазии этих трематодов в животноводческих фермах массовой борьбы с фациолезом.

Romaniuk K. — An attempt of employing of Zanil-ICI to the treatment of chronic paramphistomatosis in cattle.

The investigations were carried out on milking cows, aged 4—12 years, naturally infested with Pa-

ramphistomum sp. in 1969—70. The drug was given orally at the dose of 30 ml/100 kg of body weight. A diet before and after drug application was not kept. Sedimentative feces examinations were being done every 7 and 14 days. It was observed that one dose of Zanil-ICI revealed ovostatic effect on mature forms of *Paramphistomum* sp. The highest ovostatic effect was noted in 7—8 days after the therapy. This state was observed up to 2 months. The obtained results indicate that Zanil-ICI may be used in terms of limitation of paramphistomatosis during the mass control of fascioliasis in cattle.

BRONISŁAW KOZAKIEWICZ
Malbork

Telazjoza u bydła na Żuławach

Choroby inwazyjne w naszym kraju wy rządają co roku olbrzymie straty gospodarcze. W wielu państwach, gdzie poziom hodowli zwierząt jest wysoki — szkody powstałe na skutek chorób pasożytniczych są większe od strat spowodowanych chorobami bakteryjnymi. W NRD, w samym okręgu Erfurt, bezpośrednio szkody w hodowli wywołane przez pasożyty w ciągu 1 roku wynoszą ponad 1 mln DM (9).

Na Żuławach, które stanowią w naszym kraju region wybitnie hodowlany, choroby pasożytnicze wyrządzają również poważne straty, szczególnie w hodowli bydła. Na ogół przy omawianiu spraw związanych z chorobami inwazyjnymi w sensie strat ekonomicznych w hodowli bydła — podkreśla się przede wszystkim fasciozę, hypodermozę, diktiokaulozę, nie wspominając o innych chorobach pasożytniczych, które stanowią poważny problem gospodarczy. W powyższym przypadku chodzi o telazjozę, która poza Żuławami nie występuje masowo w innych rejonach naszego kraju. Brak również publikacji na temat strat gospodarczych spowodowanych telazjozą u bydła.

W związku z tym powstała konieczność przeprowadzenia w tym zakresie szczegółowych badań w celu ustalenia epizootii telazjozy i strat gospodarczych na tym tle w specyficznych warunkach żuławskich.

Nasilenie telazjozy na Żuławach nie jest w poszczególnych latach jednakowe. Na powyższe ma wpływ cały szereg czynników. Najważniejszym z nich są jednak warunki klimatyczne, które jak wiadomo mogą w większym lub mniejszym stopniu sprzyjać rozwojowi pasożytów i ich pośrednich żywicieli.

Materiał i metody

W związku z tym, że telazjoza występuje we wszystkich gospodarstwach hodowli wielkostatnej, badaniem szczegółowym objęto te gospodarstwa, w których to schorzenie występuje u bydła masowo i stacjonarnie.

Materiał do badań parazytologicznych pobierano od bydła, u którego występowały kliniczne objawy telazjozy.

Próby do tych badań pobierano przy użyciu gruszki gumowej z nasadką lub strzykawki. Pod silnym strumieniem wody skierowanym pod trzecią powiekę, wypłukiwano nicienie, które następnie rozpoznawano przy pomocy ogólnie przyjętych metod parazytologicznych. Poza tym przeprowadzano badania kliniczne oraz sekcyjne:

W celu ustalenia strat wyrządzonych przez telazjozę — przeprowadzano kontrolę przyrostu żywej wagi bydła, jak również analizowano dokumentację dotyczącą skierowań do uboju sztuk chorych z nieodwracalnymi zmianami w gałce ocznej. Natomiast u krów kontrolowano wydajność mleka.

Wyniki badań

Badanie kliniczne oczu u bydła wykazało następujące zmiany chorobowe: zapalenie spojówek, od nieżytego (*conjunctivitis catarrhalis acuta*) do zapalenia ropnego (*conjunctivitis purulenta*). Notowano również ropowice oczodołów. Zapalenie gałki ocznej (*ophthalmia*) było również zróżnicowane u poszczególnych sztuk bydła. Stwierdzano więc zapalenie od powierzchniowych rogówki (*keratitis superficialis*) do głębokich i mięsistych (*keratitis profunda parenchymatoza*), w tym również zapalenia od surowiczego do ropnego.

Zmętnienia rogówki (*opacitates corneae*) występowały w postaci szarobiałych plamek do całkowitego bielma. Poza tym występował wytrzeszcz gałek ocznych połączony często z ich różnorodną deformacją. Notowano również liczne owrzodzenia na rogówkach. U bydła przy daleko posuniętych zmianach w gałce ocznej dochodziło do jednostronnej lub dwustronnej ślepoty. Sztuki objęte systematycznym leczeniem wykazywały blizny na rogówce, które po pewnym okresie stopniowo zmniejszały się do plamek i drobnych punkcików, by następnie w dalszym stadium ulec całkowicie zanikowi. Powyższe zmiany kliniczne odpowiadały również wynikom badań sekcyjnych przeprowadzanych u sztuk skierowanych na ubój.

U wszystkich sztuk bydła, które wykazywały objawy chorobowe stwierdzano w wypłuczynach z worka spojówkowego obecność pasożyta. Na podstawie budowy ciała ustalono, że należy on do gatunku *Thelazia rhodesi*.

Szczegółowa analiza przeprowadzona w PGR Świerki wykazała, że młodziź i cieleta dotknięte telazjozą, były w porównaniu do sztuk zdrowych w gorszym stanie odżywienia i w porównaniu do sztuk zdrowych stwierdzono zmniejszony przyrost żywej wagi ciała przeciętnie o 17 kg w ciągu 1 miesiąca. W tym gospodarstwie w 1970 r. na 135 sztuk młodziź dotkniętej telazjozą, skierowano, aż 41 sztuk na ubój, co stanowi 30,3%. Skierowana na ubój młodziź była w złym stanie odżywienia, natomiast w gałce ocznej stwierdzano nieodwracalne zmiany patologiczne, które spowodowały obustronną ślepotę.